

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА УНІВЕРСИТЕТУ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ

(12 березня 2014 року)

Модератор семінару:

Савенкова Людмила Василівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
директор Наукової бібліотеки НПУ імені
М. П. Драгоманова

Мета і завдання методологічного семінару – ознайомлення науковців інституту із впровадженням бібліотекою новітніх технологій у сфері інформаційної підтримки науки і освіти, освоєння сучасних методів роботи із цифровою інформацією.

У потужному університеті, який інтенсивно розвивається має бути бібліотека високого наукового, освітнього, інформаційного, культурного рівня. Сьогодні бібліотека – не лише місце книгозберігання, книговикористання та книгопочитання, але також підрозділ університету, який організовує доступ до традиційних та сучасних інформаційних ресурсів задля забезпечення наукового, дослідницького, навчального процесів університету. За усіма напрямками своєї діяльності колектив бібліотеки прагне відповідати сучасним вимогам освітнього та інформаційно-комунікаційного простору. На часі у роботі наукової бібліотеки впровадження новітніх технологій у сфері інформаційної підтримки науки і освіти, освоєння сучасних методів роботи із цифровою інформацією. Розвиток та впровадження сучасних інформаційних технологій та ресурсів бібліотека реалізує через

створення власних інформаційних ресурсів на основі тісної співпраці з факультетами та науковими центрами Університету, передплату повнотекстових баз даних провідних світових та українських бібліотек, видавництв, гарвестерів, наукометричних баз, а також через організацію тестового доступу до них.

Серед пріоритетних проектів у діяльності бібліотеки, пов'язаній саме з віртуальною складовою бібліотечно-інформаційного середовища є:

– ENPUIR – електронний архів наукових публікацій університету. Започаткований у рамках світового проекту “відкритого доступу” проект має свій розвиток і займає не останнє місце серед аналогічних архівів України. Репозитарій – це набір послуг, які університет пропонує членам своєї спільноти для управління та розповсюдження матеріалів в електронній формі, створених даною установою та її співробітниками. Призначення репозитарію полягає у підвищенні помітності і цитованості документів, забезпеченні уніфікованого доступу до матеріалів організації, та їх збереження. Праці викладачів розміщуються у репозитарії після укладення угоди, надається, також, можливість самоархівування вченими своїх праць. Важливість представлення наукових результатів у вигляді електронних публікацій у мережі сьогодні не підлягає сумніву, адже це кроки до збільшення помітності вченого у науковому просторі, показників цитованості його праць. У *Google Академія* можна створити власний профіль для відслідковування динаміки активності.

Завдання опублікування результатів своїх наукових досліджень у журналах, які входять до авторитетних наукометричних баз даних є на часі для кожного науковця. Науковою бібліотекою вивчаються можливості передплат та надання тестових доступів (минулого року їх було понад 12) до різноманітних ресурсів. Така можливість надається агрегаторами для вивчення досвіду написання статей за вимогами журналів з високим імпаکت фактором, для

можливості використати джерельну базу зарубіжних видань глибинного інтернету для виконання власних досліджень. Якщо науковці будуть враховувати міжнародні вимоги до оформлення результатів досліджень, тоді збільшиться і розшириться присутність їх у таких базах.

– Оцифровані видання з колекції “М. П. Драгоманов – видатний діяч України” започаткованої у 20011 році включено до стратегічного проекту Європейської комісії “Europeana”. Europeana – європейська електронна бібліотека, відкрита для загальної публіки, колекція якої складається з кількох мільйонів оцифрованих книг, картин, світлин, газет, фільмів тощо. Колекції розвиваються і наступними, до 200 літнього ювілею, будуть оцифровані видання Шевченка ХІХ – поч. ХХ ст., що, як і попередня програма створювались бібліотекою спільно зі студентами. Для бібліотек важливим фактором є питання збереження цінних, рідкісних, значимих примірників друкованих видань. Оцифрування проводиться і з метою захисту оригіналів і з метою розкриття багатючих бібліотечних ресурсів.

– Електронний каталог створює умови для реалізації одного із головних принципів відкритого суспільства – принципу загальної доступності інформації. Каталог містить записи про кожен документ бібліотечного ресурсу і показує місце його знаходження. Електронний каталог наукової бібліотеки НПУ імені М. П. Драгоманова налічує понад 700 тис. записів, щоденно поповнюється, з’являються нові сервіси та пошукові можливості (наприклад, пошук авторефератів та дисертацій за спеціальностями). Каталог має посилання на близько 5 тис. документів, індексується пошуковими системами. У наступному році буде запроваджена авторизація користувачів для розширення можливостей віддаленого користування документами з обмеженим доступом.

– Працюють такі сервіси як віртуальна довідка, електронна доставка документів. Сервіс “Віртуальна бібліографічна довідка” – це інтерактивна послуга, яка надає відповіді на разові запити віддалених (індивідуальних та колективних)

користувачів, пов'язані з пошуком інформації з усіх галузей знань. За допомогою сервісу ЕДД віддалені користувачі мають можливість отримати електронну копію статей, уривків із книг, фрагментів документів, які зберігаються на електронних носіях, документів з повнотекстових баз даних із документного фонду Наукової бібліотеки (НБ) НПУ імені М. П. Драгоманова. Перейшла у віртуальне середовище і така форма роботи бібліотеки як книжково-ілюстративні виставки, які є додатковою інформаційною підтримкою для викладання курсів.

Наявність зовнішньої частини електронного простору бібліотеки надає можливість доступу до віддалених ресурсів. Посилення експансії бібліотек у зовнішній простір через розвиток своїх сайтів, збільшення професійних груп і форумів у соціальних мережах, зростання активності бібліотечних блогів, а також розвиток і розповсюдження "мобільних бібліотек" дає можливість користуватись інформаційно-бібліотечними ресурсами як у внутрішньому середовищі бібліотеки, так і у зовнішньому електронному просторі.

Бібліотека підтримує розвиток освіти та науки в університеті, пропонуючи ресурси для отримання знань, інформації та ідей на основі відкритості інформації, оперативності та комфортності. Критеріями діяльності наукової бібліотеки є:

– якість – бібліотека запроваджує ефективність бібліотечного обслуговування та програм для своїх користувачів, прагне використовувати найвищі стандарти в організації управління;

– відкритість – бібліотека підтримує принципи академічної свободи та прагне будувати весь сервіс на основі відкритості та доступності;

– різноманітність – бібліотека поважає всі потреби та запити користувачів університетської громади, цінує різноманітність своїх колекцій.

Своє завдання бібліотека вбачає у просуванні результатів наукових досліджень університету у науковому інформаційному просторі, а також формування власного інформаційного ресурсу та надання інформаційних послуг з метою організації комфортного інформаційно-бібліотечного середовища.